

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirjaamo@minedu.fi

Lausuntopyyntö 13.11.2020

Asia: Lausunto oppivelvollisuuden laajennukseen liittyvistä valtioneuvoston asetuksista

Viite: VN/1985/2020-OKM-296

Sivistystyönantajien lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksesta eräiden valtioneuvoston asetusten muuttamisesta liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen

Lausunnon keskeinen sisältö:

- Katsomme, että oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä pitää tehdä vain uudistuksen kannalta välttämättömät ja teknisesti tarpeelliset asetusmuutokset.
- Ehdotettu asetusmuutos ammatillisen koulutuksen osalta ei johdu oppivelvollisuuden laajentamisesta eikä sitä pitäisi tässä vaiheessa antaa.

Lausunto

Sivistystyönantajat ry (myöhemmin Sivista) kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta eräiden valtioneuvoston asetusten muuttamisesta liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen.

Valtioneuvoston asetukseksi lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) muuttamisesta

Sivista kannattaa esitettyjä muutoksia. Ehdotukset juontuvat uudesta tutkintoon valmentavasta (TUVA) koulutuksesta ja ovat siten välttämättömät ja perustellut.

Valtioneuvoston asetukseksi ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (673/2017) muuttamisesta

Sivista ei kannata ehdotusta muuttaa ammatillisen koulutuksen asetusta opetus- ja kulttuuriministeriön esittämällä tavalla pykälän 10 a osalta. Ehdotetut muutokset, jotka johtuvat TUVA-koulutuksesta ovat perusteltuja.

Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä on tehtävä vain uudistuksesta välttämättä aiheutuvat asetusmuutokset eikä muutettava ammatillisen koulutuksen perusteita, kuten nyt § 10 a osalta esitetään.

Esitetty lähiopetuksen keskimääräinen vähimmäismäärä ei palvele opiskelijan eikä koulutuksen järjestäjän etua tarkoituksenmukaisella tavalla. Ehdotus kaventaa pedagogista ajattelua ammatillisen koulutuksen osaamisen hankkimisessa ja murentaa mahdollisuuksia yksilölliseen opintopolkuun opiskelijan tarpeiden mukaisesti.

Esitys on myös ristiriidassa juuri uudistetun lainsäädännön kanssa ja se vaarantaa osaamisperusteisuuden. Osaamisperusteisuuden lähtökohtana on ajasta, paikasta ja osaamisen hankkimistavasta riippumaton oppiminen, jonka pohjana on henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). HOKSissa määritellään mm. opiskelijan tarvitsemien opintojen laajuus, opiskeluaika ja oppimisympäristöt, joissa osaamista hankitaan. Kukin opiskelija opiskelee vain sellaista, mistä hänellä ei vielä ole osaamista. Opiskeluaika määräytyy yksilöllisen opiskelutarpeen mukaan ja jokainen opiskelija etenee opinnoissaan joustavasti omaan tahtiinsa. Henkilökohtainen suunnitelma takaa opiskelijan oikeudet ja mahdollisuudet hankkia itselleen osaamista, jota hankitaan monipuolisissa oppimisympäristöissä: työpaikalla, oppilaitoksessa ja virtuaalisissa ympäristöissä.

Sivista muistuttaa, että opiskelijoista puolet on yli 20-vuotiaita ja peruskoulun päättävä ikäluokka on hyvin heterogeeninen. Esitetty muutos vaikuttaisi kaikkiin opiskelijoihin. Keskimääräisillä opetus- ja ohjaustuntien määrityillä ei ratkaista yksilöllisiä tarpeita, kun ammatillinen koulutus perustuu erilaisiin toteutussuunnitelmiin. **Opiskelijalla on jo ammatillisen koulutuksen lain 61 §:n perusteella oikeus saada opetusta ja ohjausta.**

Asetuksen perustelumuongossa perustellaan esitettyä muutosta myös ammatillisten opiskelijoiden ja lukiolaisten yhdenvertaisella kohtelulla. Sivista muistuttaa, että kyseessä on kaksi hyvin erilaista koulutusmuotoa. Ammatilliset perustutkinnot ovat osaamisperusteisia, kun lukiokoulutus perustuu suoritettuihin kursseihin ja on näin aikaperusteista. Ammatillinen koulutus ei ole kurssimuotoista, päinvastoin ammatillista koulutusta on kehitetty työelämälähtöisten kokonaisuuksien kautta ja sirpaleisuutta välttäen.

Sivista muistuttaa, että OECD:n tuore vertailu nostaa Suomen ammatillisen koulutuksen esimerkiksi muille. Ammatillinen koulutus on täällä suosittua ja houkuttelee monipuolisesti niin nuoria kuin aikuisia opintojen pariin. Erityisesti koronakriisin aikana suomalainen ammattikoulutus on herättänyt positiivista huomiota. Samaan aikaan kun esimerkiksi Saksan ammatillinen koulutus romahti, Suomessa pystyttiin suorittamaan opintoja henkilökohtaisten oppimispolkujen ansiota. Tämä oli mahdollista osaamisen kerryttämiseen perustuvan järjestelmän ansiota. Osaamisperusteisuus ja työelämälähtöisyys tuovat koulutukseen muutoskyvykkyyttä.

Valtioneuvoston asetukseksi opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) muuttamisesta

Sivistalla ei ole kelpoisuusvaatimusten muutoksista huomautettavaa.

Valtioneuvoston asetukseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1766/2009) muuttamisesta

Sivistalla ei ole esitettyihin asetuksiin huomautettavaa. Muutokset ovat pääosin teknisiä tai pieniä.

Helsingissä 4.12.2020

Sivistystyönantajat ry

Laura Rissanen
johtaja

Jussi-Pekka Rode
elinkeinopoliittinen asiantuntija